

AVSTRIJA

SLOVENIJA

ITALIJA Dežela Furlanija Julijska krajina

TREVISSO **BENETKE** **TRST**

VIDEM **GORICA**

PORDENONE **Palmanova**

Forni di Sopra **Sauris** **Forni Avoltri** **Sappada** **Ravascletto Zoncolan** **Arta Terme** **Tolmezzo** **Nevejsko sedlo** **Trbiž**

Dolomiti Friulane **Humin** **San Daniele del Friuli** **Cedad** **Letališče FJK Ronke**

Piancavallo **Spilimbergo** **Palù di Livenza** **Oglej** **Lignano Sabbiadoro** **Gradež**

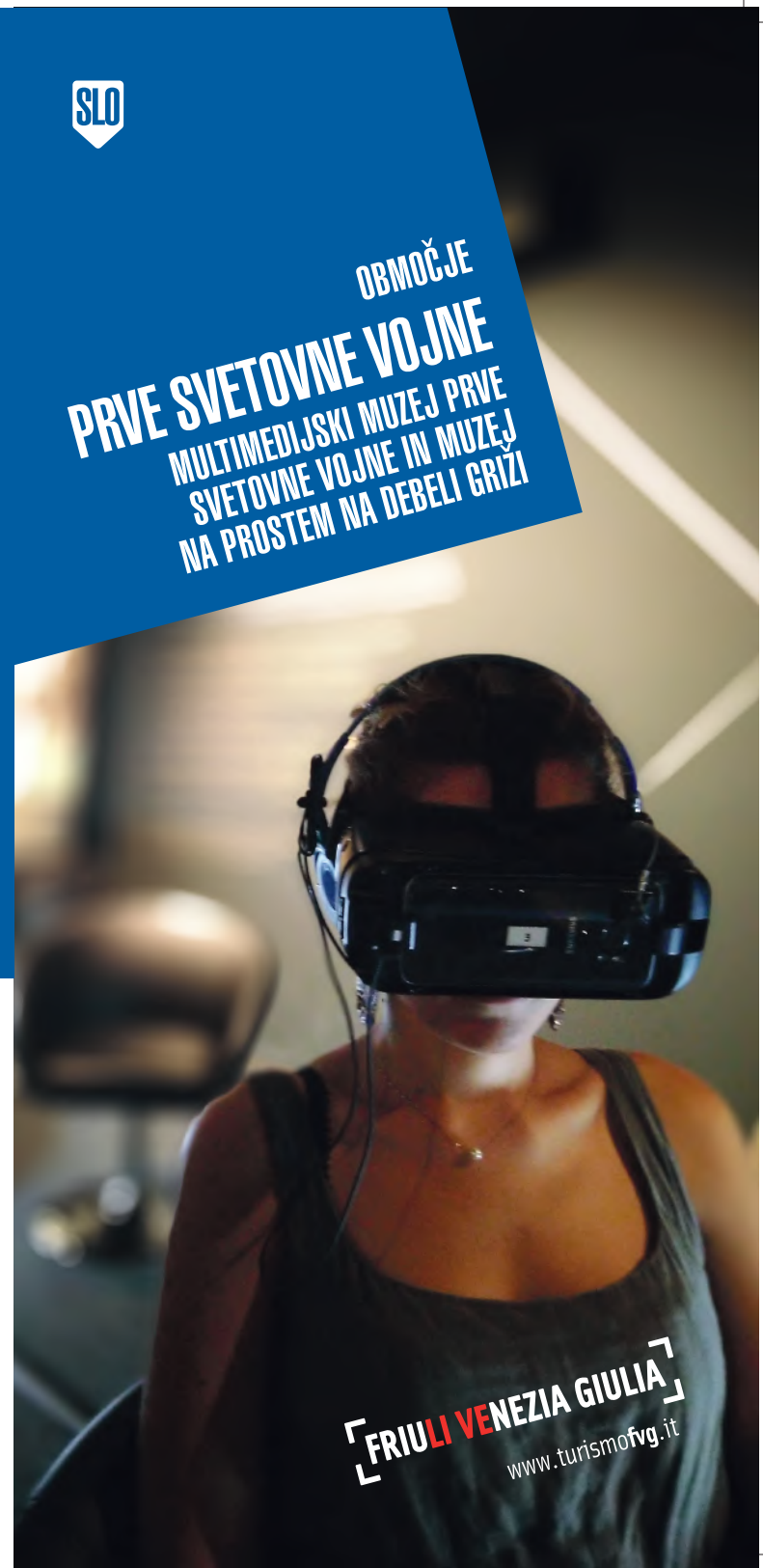
KAKO DO NAS

Z AVTOMOBILOM
Po avtocestah:
A4 Turin/Trst
A23 Palmanova/Videm/Trbiž
A28 Portogruaro/Conegliano

Z LETALOM
Letališče FJK
40 km od Trsta in Vidma
15 km od Gorice
80 km od Pordenona
www.aeroporto.fvg.it

Z VLAKOM
www.trenitalia.it
Klicni center 89.20.21

Map data ©OpenStreetMap and contributors, CC-BY-SA - Foto: P. Da Pozzo - G. Menis - Ikon - CCM / Ecomuseo territori

OBMOČJE
PRVE SVETOVNE VOJNE
MULTIMEDIJSKI MUZEJ PRVE
SVETOVNE VOJNE IN MUZEJ
NA PROSTEM NA DEBELI GRIZI

Za informacije, rezervacije in vodene ogledne

MULTIMEDIJSKI MUZEJ PRVE SVETOVNE VOJNE NA DEBELI GRIZI

Ul. Zona Sacra na Debeli Grizi
34078 Sagrado/Zagraj (GO) / Tel. št.+39 0481 92002
museosanmichele@coopthiel.it
www.museodelmontesanmichele.it

INFORMACIJSKA TOČKA V GORICI

Corso Italia/Korzo Italia, 9 - 34170 Gorica (GO)
Tel. št. +39 0481 535764 / Fax +39 0481 539294
info.gorizia@promoturismo.fvg.it

www.turismo.fvg.it

Numero Verde
800-016-044

Promo Turismo FVG
FRIULI VENEZIA GIULIA

FRIULI VENEZIA GIULIA
www.turismo.fvg.it

Podrobnejše informacije dobite na spletni strani WWW.TURISMOGRANDEGUERRAFVG.IT

Multimedijški muzej

MULTIMEDIJSKI MUZEJ PRVE SVETOVNE VOJNE NA DEBELI GRIZI

Muzej prve svetovne vojne na Debeli grizi nudi obiskovalcem s svojimi multimedijškimi interaktivnimi napravami in s svojimi vsebinami v italijanskem in angleškem jeziku posebno doživetje.

Topniški rov Vrh 3

V treh muzejskih sobah, ki so bile preurejene leta 2018, boste spoznali, kako lahko današnja tehnologija prispeva k širjenju zanimanja za zgodovino. Poleg nekaterih vojnih eksponatov sta tu dva interaktivna zaslona v 3D in 2D tehnologiji. Z dotiki na ekran boste raziskali

notranjost topovske kaverne Vrh 3 in kaverne Lukachich, v katero sicer ni vstopa. S premikanjem po časovnici se vam bodo prikazali zemljevidi, fotografije ter informacije o različnih bojiščih prve svetovne vojne. Osrednja zanimivost muzeja je virtualna resničnost (Virtual Reality – VR 360°). Z naglavnimi zasloni in s sluškami se je mogoče zživeti v vojna dogajanja na soški fronti. Skozi pričevanja vojakov in vojnih poročevalcev vam bo zgodovinska uprizoritev predstavila napade na strelske jarke, vsakodnevno življenje v njih in oskrbovanje ranjencev v vojaški bolnici. Virtualno boste izkusili tudi napad z bojni plini 29. junija 1916 in leteli nad Doberdobskim krasom s Francescom Baracco na letalu Spad XIII.

URNIK*

Od torika do nedelje: 10:00 - 16:00
Zaprto: velika noč, velikonočni ponedeljek, 1. maj, 6. december (občinski zavetnik), božič, 1. januar.

CENIK*

Redna cena: topovska kaverna 3,00 €; muzej 3,00 €; virtualna resničnost 6,00 €.

Cena s popustom: topovska kaverna 1,50 €; muzej 1,50 €; virtualna resničnost 4,00 €.

*Priporočamo ogled spletne strani muzeja.

MUZEJ NA PROSTEM NA DEBELI GRIZI

Debela griza je eno izmed najpomembnejših in znanih bojišč prve svetovne vojne na soški fronti. Čeprav njen greben ne presega 275m nadmorske višine, je bila strateškega pomena za avstro-ogrski obrambni sistem na Krasu.

Več kot leto dni so tu potekali krvavi boji, ki so zahtevali na tisoče življenj. Zato ima ta vzpetina simbolni pomen, od leta 1922 je **spominsko območje** ter še danes kraj zgodovinskega in kolektivnega spomina za mnoge evropske narode. Nanjo je vezano tudi literarno ustvarjanje Giuseppeja Ungarettija, Prežihovega Voranca, Gustava Heinseja in Mátéta Zalke.

Tu so vojne ostaline, spomeniki in obeležja posvečeni vojskujočim se enotam, povezovalni in strelski jarki ter podzemni prostori. Če je ogled Schönburgtunnela in kaverne Lukachich možen le od zunaj, lahko obiskovalci vstopijo v topovsko kaverno Vrh 3 v času, ko je multimedijški muzej odprt. Z muzejsko vstopnico in mobilno aplikacijo boste na petih različnih točkah spoznali tudi virtualne vsebine razširjene resničnosti (Augmented Reality – AR+).

Spomenik na Vrh 3 na Debeli Griži

Sveti Martin na Krasu

Vrtača z osamljenim drevesom,
27. avgusta 1916

*Od vseh teh hiš
ostal
je le
kak kos zidu*

*Od vseh
ki sem se družil z njimi
ni ostalo
ni toliko*

*Toda v srcu
križ nobeden ne manjka*

*Moje srce
je najbolj razmrcvarjena dežela*

Giuseppe Ungaretti
prevedel Ciril Zlobec

OKOLICA DEBELE GRIZE

San Martino del Carso / Martinščina

Na pobočju Debele grize, v spokojnem objemu kraške narave, se nahaja Martinščina, ki je idealno izhodišče za pohode po okolici. Danes si težko predstavljamo, da je bila ta vasica pred stotimi leti eden izmed najpomembnejših krajev spopadov na italijanski

Park Ungaretti

fronti. V vašem muzeju, za katerega skrbi tamkajšnje jamarско društvo, so na ogled predmeti, ki pričajo o vojnih časih. Nedaleč od muzeja sta še spominska plošča z **Ungarettijevo** pesmijo **Sveti Martin na Krasu** ter spomenik posvečen **ogorskemu 4. domobranskemu pehotnemu polku**, ki se je tu bojeval.

Muzej Ricordi della Grande Guerra v Martinščini

URNIK

Sobota in nedelja: 10:00 - 12:00 / 14:00 - 17:00
Ogled izven urnika in med prazniki je možen po predhodni najavi.
Tel. +39 338 2626267 / +39 340 5581378
Vstop prost.

Park Ungaretti

Na poti, ki pelje iz Martinščine v Zagraj (Sagrado), se na posestvu Castelvechio nahaja slikoviti Park Ungaretti z vilo, vinogradi in oljčnimi nasadi, od koder je čudovit razgled na Furlansko ravnino in na morje. Med sprehodom po parku boste videli sledove prve svetovne vojne, predvsem pa se boste srečali s pesnikom Ungarettijem. Na umetniških inštalacijah so izpisani njegovi verzi, ki so nastali ob notranjem pesnikovem doživetju vojne in kraškega sveta.

URNIK

Od ponedeljka do petka: 9:00 - 17:00
Ob sobotah in nedeljah po predhodni najavi.
Tel. +39 0481 99742
Vstop prost.

Area delle battaglie

Ob cesti, ki vas bo vodila od Parka Ungaretti proti Martinščini, boste po dveh kilometrih med rastlinjem opazili strelski jarek **Frasche**. Nedaleč je parkirišče; od tu lahko peš nadaljujete pot po kolovozu preko nedanjenega bojnega polja **Area delle battaglie**, kjer sta spomenik brigadi Sassari in spomenik Filippu Corridoniju.

Okopi vej
(Trincea delle Franche)